

En ledningsdragning intill Brukskontoret vid Engelsbergs bruk

Arkeologisk förundersökning i form av schaktningsövervakning

RAÄ 81
Engelsberg 1:21
Västervåla socken
Västmanland

Ulf Alström

Innehållsförteckning

Inledning	1
Målsättning och metod	1
Undersökningsresultat.....	1
Tolkning och utvärdering.....	3
Referenser	4
Kart- och arkivmaterial	4
Litteratur	4
Tekniska och administrativa uppgifter.....	4
Kartfigur.....	5

Utgivning och distribution:
Stiftelsen Kulturmiljövård Mälardalen
Stora gatan 41, 722 12 Västerås
Tel: 021-80 62 80
Fax: 021-14 52 20
E-post: info@kmmd.se

© Kulturmiljövård Mälardalen 2007.

Omslagsfoto: Detalj av Brukskontorets grund (foto Ulf Alström).

Kartor ur allmänt kartmaterial © Lantmäteriet. Ärende nr MS2006/01407.

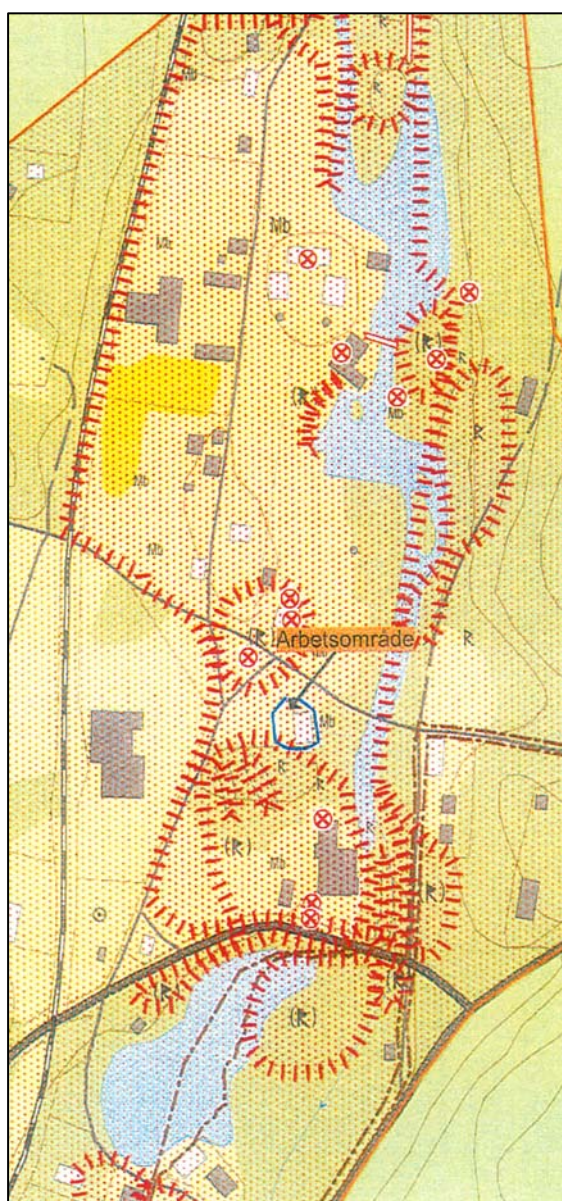
ISSN: 1653-7408
ISBN 13: 978-91-85741-36-6

Västerås 2007

Inledning

På grund av schaktningar för elkabel vid det så kallade Brukskontoret i Engelsbergs bruk har Stiftelsen Kulturmiljövård Mälardalen, genom Ulf Alström, utfört en arkeologisk förundersökning i form av en schaktningsövervakning. Beställare av arbetet var Vattenfall Service Syd AB som också bekostade undersökningen. Arbetet utfördes efter beslut av länsstyrelsen 2007-04-26 med dnr 431-14332-06.

Målsättning och metod

Engelsbergs bruk är en mycket viktig plats i järnhanterings historia. Det första säkra belägget för platsens existens härrör sig från 1399. En bakre datering till 1371 är osäker på grund av att namnformen då är Englie. C¹⁴ dateringar styrker att verksamheter har pågått under 1300-talet (Eriksson & Pettersson Jensen 2001).

Förväntningar fanns därför på att kulturlager skulle finnas i området runt Brukskontoret men i mindre omfattning än på andra ställen i omgivningarna.

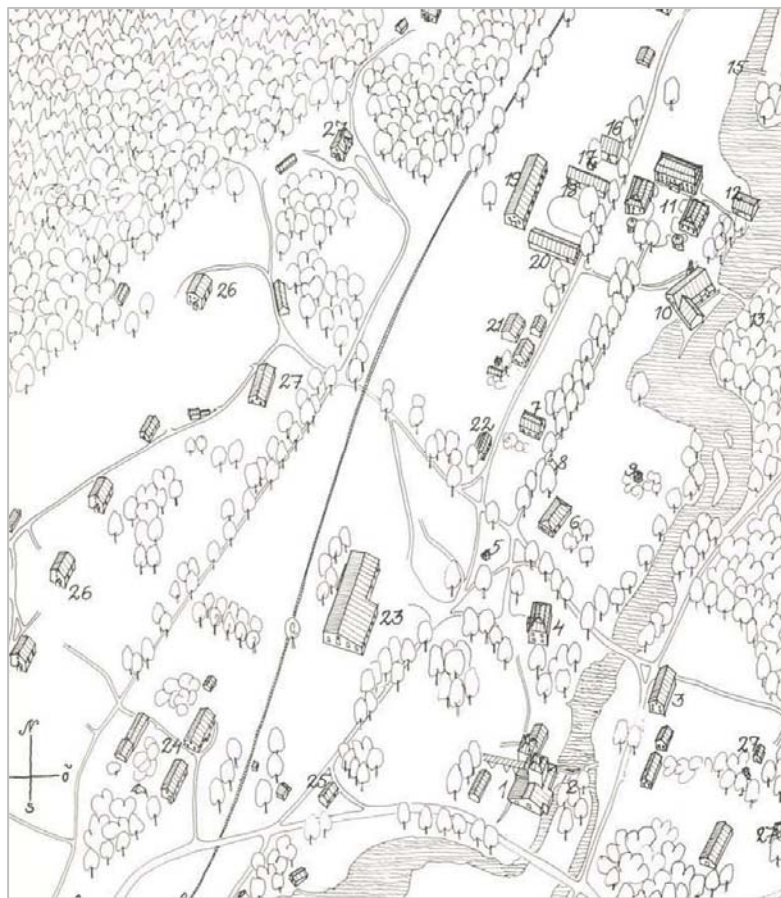
Undersökningsresultat

Inom det markerade arbetsområdet ligger Brukskontoret (figur 1). Från södra kortsidan över gårdsplanen i väster till norra kortsidan grävdes ett 0,4 meter djupt och 0,6 meter brett schakt. Efter sydsidan grävdes schaktet efter en gammal kabel. Utefter norra kortsidan påverkade schaktningen ett mörkare jordlager med lite sot, järntråd och skrot. På gårdsplanen väster om byggnaden påverkades bara ett påfört moränlager.

Figur 1. Karta i okänd skala där arbetsområdet och Brukskontorets plats är markerat med blå linje. (Karta Vattenfall Service Syd).

Figur 2. Grävningens arbetet påbörjades från den södra kortväggen. Schaktet fortsatte över gårdplanen för att sedan vika av mot den norra kortväggen (foto Ulf Alström).

Figur 3. Orienteringsplan över Engelsbergs bruk. Nr. 4 är Brukskontoret som flyttades till Engelsberg 1917-1918 (ur Nisser 1976).

Tolkning och utvärdering

Marken runt "Brukskontoret" har troligtvis planats ut åt öster, dvs vid södra och norra kortsidorna. Gårdsplanens yta har ett bärlager med okänt djup som består av moränmassor. Området omdanades förmodligen när byggnaden flyttades till platsen från Dala-Floda 1917-1918 (Nisser 1976).

Referenser

Kart- och arkivmaterial

Ekonomiska kartan. Västervåla 11G:80. Skala 1:20 000.

Litteratur

Eriksson, T., & Pettersson Jensen I-P., 2001. Herrsmedjan vid Engelsbergs bruk. Kulturmiljöavdelningen Rapport 2001:19. VLM. Västerås.

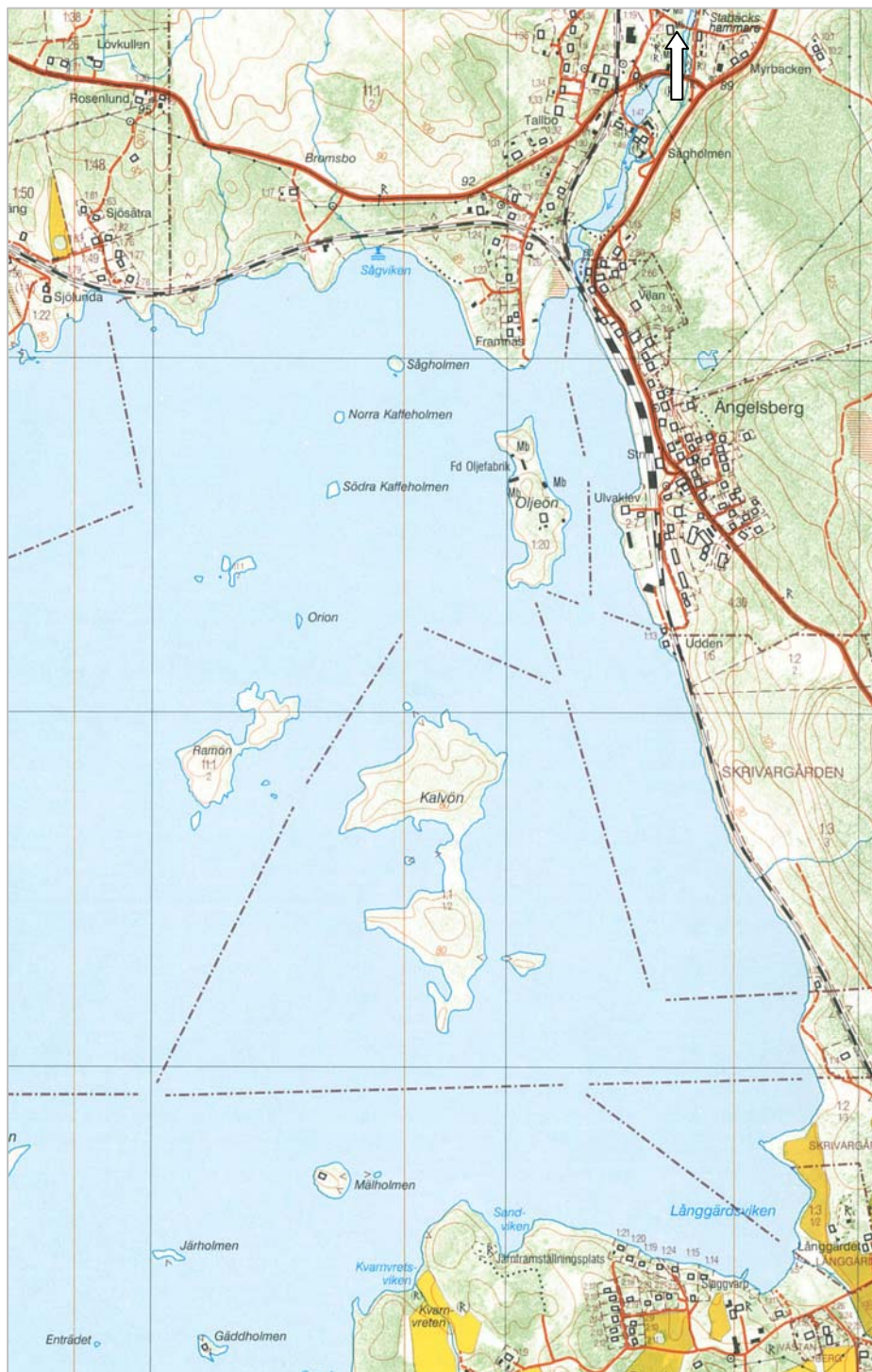
Nisser, M., 1976. Engelsbergs bruk. En vägledning. Johnsonkoncernens centralarkiv. Engelsberg.

Tekniska och administrativa uppgifter

KM dnr:	07032
Länsstyrelsen dnr, beslutsdatum:	431-14332-06. 2007-04-26
Undersökningsperiod:	2007-05-02
Arkeologtimmar:	5 timmar
Maskintimmar:	Exploatören stod för grävmaskin
Exploateringsyta:	Cirka 25 löpmeter schakt
Personal:	Ulf Alström
Belägenhet:	Engelsbergs bruk 1:21
Ekonomisk karta:	Västervåla 11G:80
Koordinatsystem:	Rikets
Koordinater:	X 6649920 Y 1511460
Inmätningmetod:	manuell
Dokumentationshandlingar:	1 foto
Fynd:	-

Kartfigur

Kartor ur allmänt kartmaterial © Lantmäteriet Gävle. Ärende nr MS2006/01407.

Figur 4. Undersökningsplatsens läge markerat med en pil. Utdrag ur ekonomiska kartorn Västervåla 11G:80. Skala 1:20 000.